

Dosya Yönetimi

Dosya, Klasör ve Sürücüler

Dosya Nedir?

- Bilgisayarda bilgilerin kaydedildiği birimlere dosya adı verilir.
- Dosya içerisindeki bilgi; resim, yazı, çizim, ses gibi her şey olabilir.

Dosya Nedir?

- Yazılımlar ürettiği bilgileri dosyalarda saklar. Örneğin çizdiğimiz bir resme daha sonra bakmak istiyorsak onu bir dosyada saklamamız gerekir.
- Dosyaları defterlerimiz gibi düşünebiliriz.

Dosya Yapısı

- Bir dosya ismi **3** kısımdan oluşur.

Günlüğüm.TXT

Dosya Adı

Nokta

Dosya Uzantısı

Dosya Adı

- Dosyaya kendimizin verdiđi isimdir. Bu isim ile dosya içerisinde ne olduğunu dosyayı açmadan bilebiliriz.
- Örneğin, **Anneler Günü Şiiri.txt** dosyasında anneler gününe ait bir şiir olduğunu açmadan anlayabiliriz.
- Dosya isminde aşağıdaki karakterleri kullanamayız.

Nokta

- Dosya adı ile dosya uzantısı ayıran işarettir. Tüm dosyalarda bulunur.

İstiklal Marşı ● mp3

Dosya Uzantısı

- Dosyanın türünü, hangi yazılım tarafından oluşturulduğunu ve açılabileceğini gösteren kısımdır.
- Genellikle **3 harften** oluşur. Bu harfler dosya türünün **İngilizce** karşılığının kısaltmasıdır.
- Örneğin şiir yazdığımız bir dosyanın uzantısı **TXT**'dir. TXT uzantısı **TEXT** kelimesinin kısaltılmış hali olup **yazı** anlamına gelir.

Dosya Uzantısı

- Bir dosyanın sadece uzantısına bakarak içerisindeki bilginin **türünü** öğrenebiliriz.
- Örneğin **MP3** uzantılı bir dosyada **müzik**, **PDF** uzantılı bir dosyada bir **kitap** olduğunu dosyayı açmadan anlayabiliriz.

Popüler Dosya Uzantıları

- Sık kullanılan dosyalara ait uzantıları ve içerikleri aşağıdaki tablodan inceleyelim.

Dosya Uzantısı	İçerik
TXT	Yazı
doc , docx	Microsoft word ile oluşturulmuş dosyalar
MP3, WAV	Ses ve Müzik
BMP, JPG, PNG	Resim
GİF	Hareketli Resim
PDF	Kitap
Rar, zip	Sıkıştırılmış dosyalar
AVİ, MPEG, MOV, MP4	Film
EXE	Çalıştırılabilir Program

Klasör Nedir?

- Ortak bir özelliğe sahip dosyaları bir arada bulunduran birimlere klasör (dizin) denir.
- Klasörleri günlük hayatımızda kullandığımız dosya klasörlerine benzetebiliriz.

Niçin Klasör Kullanırız?

- Hiç alışveriş merkezine gittiniz mi?
- **Binlerce** ürün içerisinde satın almak istediğinizi nasıl buluyorsunuz?
- Alışveriş merkezinde;
 - **Çikolata** almak istediğinizde nereye bakıyorsunuz?
 - **Deterjan** almak istediğinizde nereye bakıyorsunuz?
 - **Süt** almak istediğinizde nereye bakıyorsunuz?
 - **Elma** almak istediğinizde nereye bakıyorsunuz?

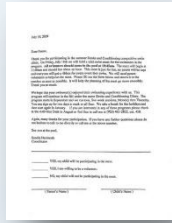
Niçin Klasör Kullanırız?

- Nasıl ki alışveriş merkezlerinde **binlerce** ürün içerisinden almak istediğimizi reyonlar sayesinde **kolayca** bulabiliyorsak klasörler de dosyalarımızı gruplamamızı ve dilediğimizde kolayca ulaşmamızı sağlar.

Her Dosya Kendi Klasörüne!

- Fotoğraflarımızı **Resimler**, müziklerimizi **Müziğim**, yazılarımızı da **Belgelerim** klasörüne koyarız. Böylece hangi dosyaya ihtiyacımız varsa o klasöre gider ve zaman kaybetmeden o dosyayı açabiliriz.

Belgeler

İndirilenler

Masaüstü

Müzikler

Resimler

Videolar

Klasör Kullanmazsak...

- Dosyalarımızı gruplamazsak daha sonradan onlara ulaşmakta güçlük yaşarız.

Sizce Hangisi Daha Dzenli?

- Hangi resimde oyuncagimizi daha kolay buluruz?

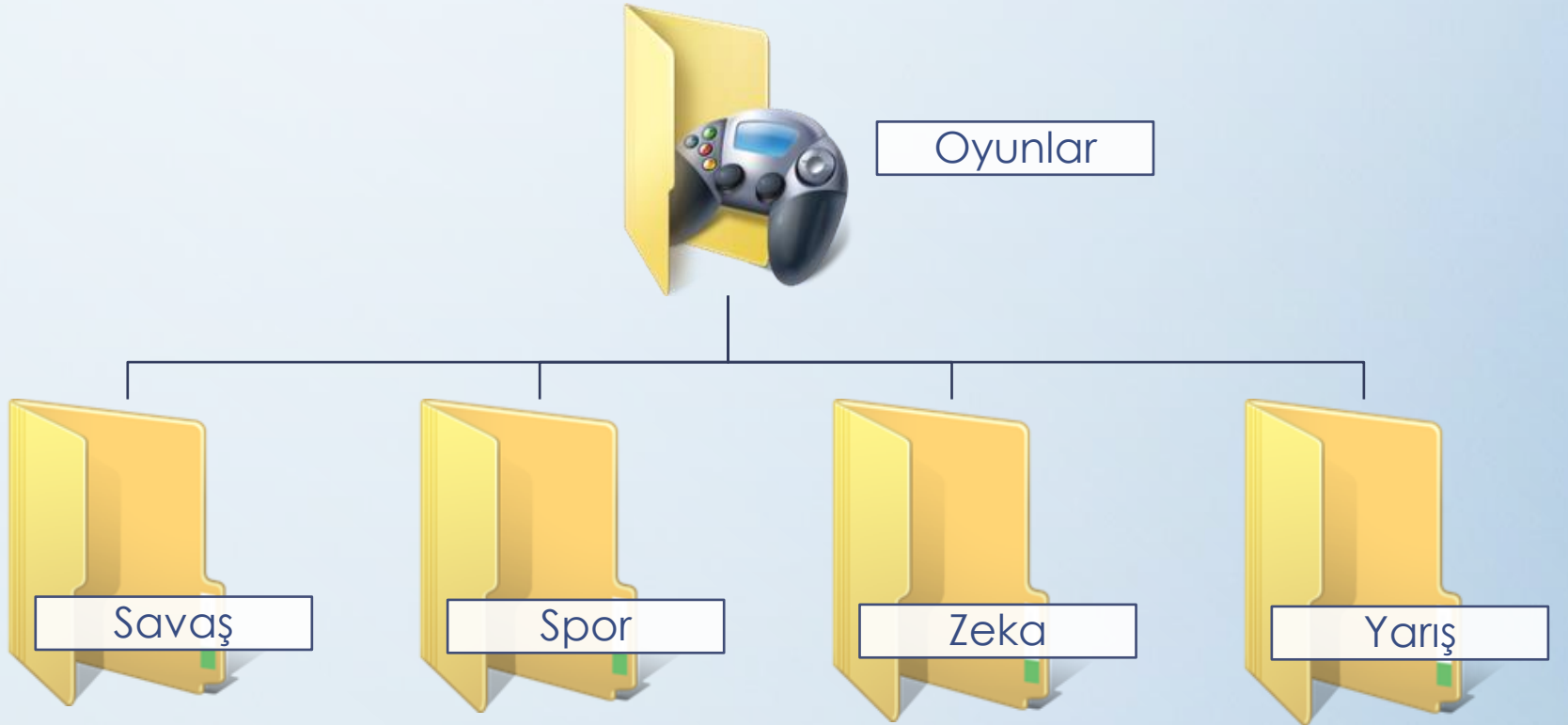
Klasör İsimleri

- Dosya adlarında kullanılmayan karakterler klasör isimlerinde de kullanılamaz.
- Peki hangileriydi onlar?

Alt Klasörler

- Bir klasör içerisinde birden fazla klasör yer alabilir. Örneğin Oyunlar klasörü içerisine Savaş Oyunları, Zeka Oyunları, Yarış Oyunları ve Spor Oyunları klasörleri ekleyebiliriz.

Klasör Oluřturma

- Klasör oluşturmak istediğimiz yerde farenin **sağ tuşuna** tıklarız.
- Açılan menüden "**Yeni**" seçeneğini tıklayıp açılan alt menüden "**Klasör**" seçeneğine tıklarız.
- Oluřturduđumuz klasöre içindeki dosyaları anlatan bir isim veririz.
- **Enter** tuşuna basıp veya ekranda boş bir alana tıklayıp isimlendirme işlemini bitiririz.

Temel Komutlar

Kaydetme Komutu

Hazırladığımız dosyaların bilgisayara kaydedilmesi için kullanılan komuttur. Yazılımlarda genellikle “**dosya**” menüsü altındaki ilk komuttur.

Dosya kaydedilirken şu **3 işleme** dikkat etmek gerekir:

1. Nereye kaydettiğimize
2. Hangi adla kaydettiğimize
3. Hangi dosya türünde kaydettiğimize

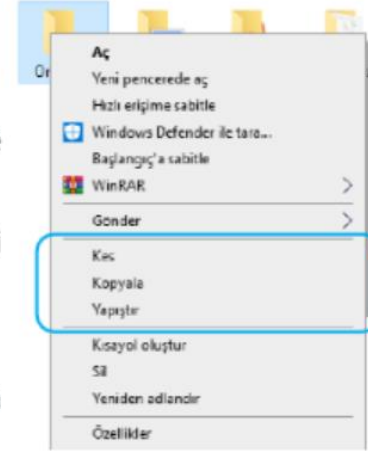
Kes Kopyala Yapıştır Komutları

Dosya, klasör veya bunların bir bölümünü başka bir yere **taşımak** için **Kes+Yapıştır**, **çoğaltmak** için **Kopyala+Yapıştır** komutları kullanılır.

Taşıma ve Kopyalama İşlemleri Nasıl Yapılır?

- Taşımak veya kopyalamak istediğimiz dosya ya da klasörün üzerine farenin **sağ tuşu**yla tıklarız.
- Açılan menüden taşıma işlemi yapacaksak **KES**, çoğaltma işlemi yapacaksak **KOPYALA** komutuna tıklarız.
- Dosya veya klasörümüzün bulunmasını istediğimiz yere geliriz.
- Farenin sağ tuşuna tıklayıp açılan menüden **YAPIŞTIR** komutuna tıklarız.

**İŞİN
KOLAYI**

Bu işlemleri daha kısa ve daha kolay yapmak için klavye kısayolları kullanılabilir.

Kes Ctrl+X

Kopyala Ctrl+C

Yapıştır Ctrl+V

Geri Al ve Yinele Komutları

Bilgisayarda yazdığımız bir yazıyı yanlışlıkla sildiysek ne yapabiliriz?

Bazen bilgisayarda yaptığımız bir işlemde vazgeçer ve bu işlemi geriye döndürmek isteriz. Bu durumlarda imdadımıza **Geri Al** komutu yetişir. Son yapılan işlemi geri almak için kullandığımız bu komut bilgisayarda en sık kullanılan komutlardandır.

Geri Al ve Yinele

Bazen de geriye aldığımız işlemi tekrar yapmak isteriz. Bu durumda da **Geri Al** komutunun tersi olarak son yapılan işlemi tekrarlamak için **Yinele** komutu kullanılır.

Geri Al ve **Yinele** komutlarını farenin **sağ tuşuna** basarak açılan menüden gerçekleştirebiliriz.

**İŞİN
KOLAYI**

Geri Al ve **Yinele** komutlarını klavyeden de yapabiliriz.

Geri Al **Ctrl+Z**

Yinele **Ctrl+Y**

Sil Komutu

Bilgisayardaki dosya ve klasörleri silmek için **Sil** komutu kullanılır. Silinen dosya ve klasörler Geri Dönüşüm Kutusuna gönderilir. Bir dosya ya da klasörü silmek için şu adımlardan biri uygulanabilir:

- Silmek istediğimiz dosya veya klasörün üzerine farenin **sağ tuşuyla** tıklayıp **Sil** komutuna tıklayabiliriz.
- Silmek istediğimiz dosya veya klasörün üzerinde farenin **sol tuşunu** basılı tutup geri dönüşüm kutusuna sürükleyebiliriz.
- Silmek istediğimiz dosya veya klasörü seçip klavyeden **Delete** tuşuna basabiliriz.

Verilerimizin Sıkıştırılması

Dosyalar veya klasörlerimizin daha az yer kaplamasını sağlayabiliriz. Bunu dosya sıkıştırma yöntemleriyle yaparız. Dosyalarımızı sıkıştırmamız için **WinRAR** gibi yardımcı programlar kullanmamız gerekir.

Genellikle dosya ve klasörlerin taşınması gerektiğinde ya da internete yükleneceği zamanlarda veri sıkıştırma işlemleri yapılır. Örneğin bir e-posta gönderirken klasör hâlinde gönderim yapılamaz ama veri sıkıştırma programları, klasörleri sıkıştırdığımızda tek bir dosya hâline getirir. Böylelikle e-posta olarak dosya hâlinde arkadaşımıza verilerimizi gönderebiliriz.

Bir klasörün sıkıştırma aşamalarını görelim ve boyutundaki değişikliği inceleyelim.

Verilerin Elektronik Ortama Aktarılması

- Eski aile fotoğraflarımızın kaybolmasını nasıl engelleriz?
- İlkokul 1. sınıftaki karnemizi farklı bir şehirdeki arkadaşımıza nasıl göndeririz?

Bazı verileri internette bulmak mümkün değildir. Çünkü bunlar daha önceden gazete, fotoğraf ya da defter kitap gibi materyaller üzerine üretilmiştir. Bu verileri elektronik ortama aktarmak istersek çeşitli yöntemler kullanabiliriz. Verileri elektronik ortama aktarma işlemine **tarama** denir. En kolay tarama yöntemi elbette basılı olan verinin fotoğrafını çekmek. Bir verinin fotoğrafını çekmek bazen istediğimiz sonuçları vermeyebilir. Tarama işlemleri için profesyonel cihazlar da kullanılabilir. Bu cihazlara da **tarayıcı** denir. Tarayıcılar ile taradığımız bir belgeyi birçok dosya türünde kaydedebiliriz. Taramada en çok kullanılan dosya türleri ise elektronik kitap olarak **PDF** ve görsel olarak **JPEG**'tir. Günümüzde birçok fotokopi makinesi de tarayıcı özelliğine sahiptir.

Tarayıcı

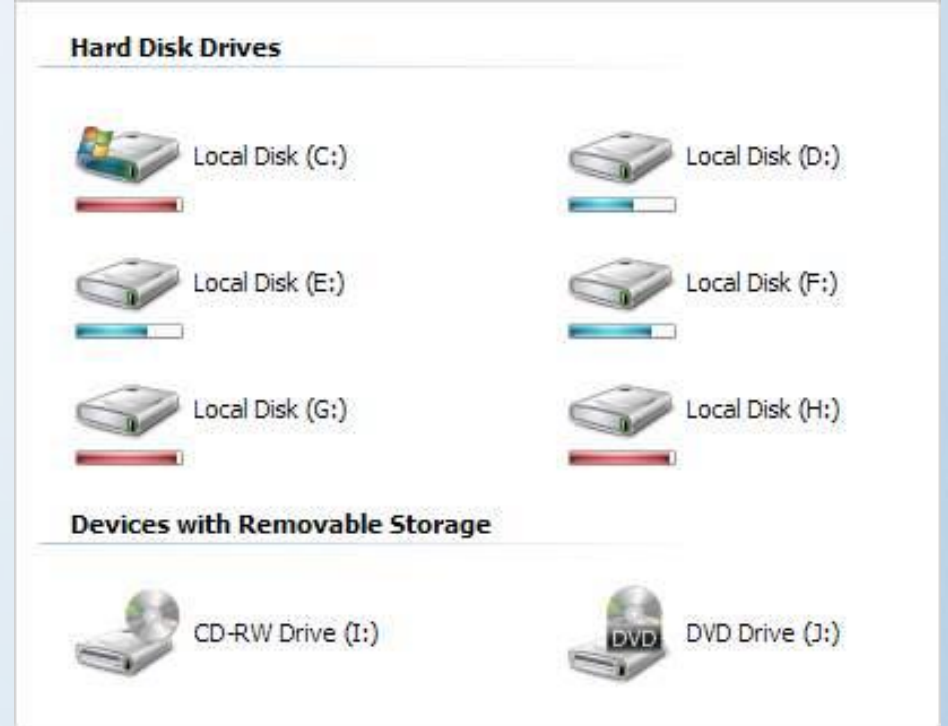
Sürücü Nedir?

- Dosya ve klasörlerin saklanabileceğini fiziksel ortamlardır. Örneğin sabit disk, CD/DVD ROM sürücüsü, hafıza kartı, USB bellek gibi.

Sürücü İsimleri

- Sürücüler **A'dan Z'ye** kadar bir harf ile adlandırılırlar. **A ve B** sadece **disket sürücüye** verilen harflerdir. Bunun dışındaki harfler sırasıyla diğer sürücülere verilir.
- Harften sonra **iki nokta (:)** işareti kullanılır. **A:** veya **C:** gibi.
- Sürücü harflendirilmesi işletim sistemi tarafından yapılır. Buna ek olarak biz de harfin yanına bir etiket yazabiliriz. Örneğin; **Yerel Disk (C:)** gibi.

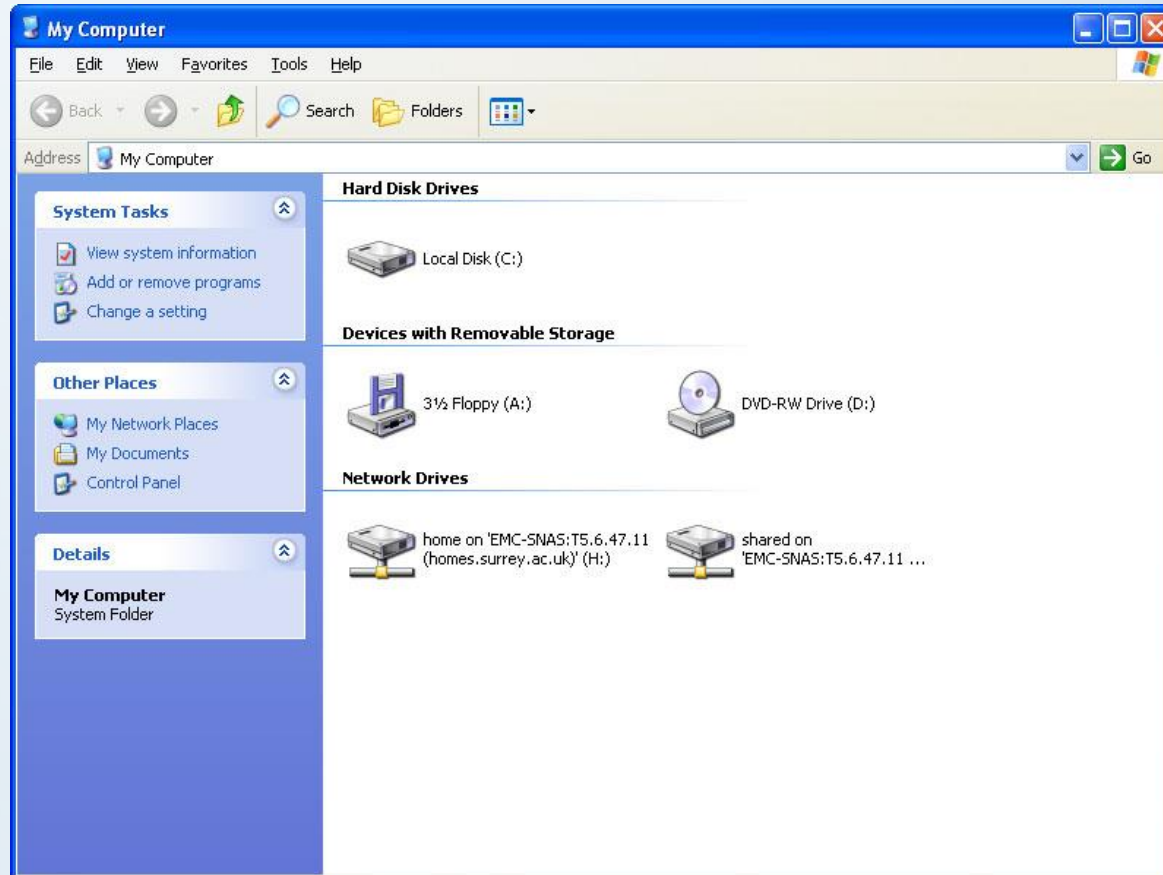
Sürücü Adlandırma

- Örneğin bilgisayarımızda bir **disket sürücü**, bir **sabit disk** ve bir de **DVD-ROM** olduğunu düşünürsek sürücüler şöyle adlandırılacaktır:
 - Disket Sürücü (A:)
 - Sabit Disk (C:)
 - DVD-ROM (D:)
- Bilgisayara sonradan bir **USB bellek** taktığımızda bu belleğe **(E:)** harfi verilecektir.
- USB belleği çıkarmadan bir **hafıza kartı** takarsak bu kart ise **(F:)** harfini alacaktır.

Sürücülerini Görüntüleme

- Bilgisayara takılan tüm sürücüler **Bilgisayarım** simgesine tıkladığında açılan ekranda görülebilir.

Dosya, Klasör ve Sürücü Adresleri

- Bir dosyanın/klasörün adresi o dosyanın/klasörün hangi sürücü ve klasör içerisinde olduğunu gösterir.
- Dosya, klasör veya sürücü adreslerinde sürücü ve klasör isimlerinden sonra ters bölü işareti (\) kullanılır.
- Örneğin CD-ROM sürücümüzün adresi: **D:**
- CD-ROM'daki Filmler klasörünün adresi **D:\Filmler**
- CD-ROM'daki Filmler klasörünün içerisindeki Çanakkale.AVI film dosyamızın adresi: **D:\Filmler\Çanakkale.AVI**

• CD-ROM (D:)

• Filmler

• Çanakkale.avi

Önemli Notlar

- Bir klasör içerisinde aynı ada ve uzantıya sahip birden fazla dosya olamaz.
- Bir klasör içerisinde aynı isme fakat farklı uzantıya sahip dosyalar bulunabilir. Örneğin, Çanakkale.avi filmi ile Çanakkale.txt şiiri aynı klasörde bulunabilir.
- Bir klasör içerisinde aynı ada sahip başka bir klasör bulunamaz.
- Dosya ve klasör adlarında büyük/küçük harfler aynı kabul edilir. Örneğin ÇANAKKALE.TXT ile Çanakkale.txt dosyaları aynıdır.
- Bazı donanımlar üzerinde birden fazla sürücü oluşturulabilir, örneğin tek bir sabit disk C: ve D: şeklinde 2 sürücüye ayrılabilir.